

war, the requirements for the educational competence of psychology students have significantly increased, as it constitutes an essential component of their professional activity. During the study of various academic disciplines, students acquire diverse modern methodological approaches to psychoeducation, defined as the provision and explanation of information about mental health, psychological problems, and their consequences for overall well-being. In particular, this competence is developed through lectures, practical tasks, and laboratory work conducted in various institutions across the city and region, as well as through the organization of educational events, training sessions, and seminars within student groups, faculties, and the university, including institutions where students complete their professional psychological internships. Key aspects of the formation of educational competence include: the development of motivation; acquisition of knowledge, skills, and practical abilities; proficiency in the use of information technologies; the ability to work with information (selection, analysis, and adaptation to specific tasks); development of communication skills, including the ability of a specialist to engage the audience and facilitate effective information assimilation; ensuring accessibility and adaptability of psychological information for different audiences; fostering motivation among participants to maintain and strengthen health, adopt a healthy lifestyle, develop self-regulation skills, enhance resilience, and support mental health. Additional components include the ability to demonstrate empathy; to communicate effectively with different age groups and social categories by identifying the specific informational needs of each audience; to possess a thorough command of the lecture or discussion material and convey it clearly to listeners; and to assume responsibility for the information provided.

Key words: *educational competence, psychoeducation, future psychologists, informational and educational environment, communication skills, psycho-emotional state.*

Стаття надійшла до редакції 17.03.2026

Стаття прийнята 07.04.2026

Статтю опубліковано 15.05.2026

УДК 37.013.42:78.04

DOI [HTTPS://DOI.ORG/10.33989/2075-146X.2026.37.361871](https://doi.org/10.33989/2075-146X.2026.37.361871)

ОЛЕКСІЙ РУБАН

ORCID: 0009-0005-6669-3676

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

РОЗВИТОК ІНТЕРПРЕТАЦІЙНИХ НАВИЧОК У РОБОТІ З МУЗИЧНИМ ТЕКСТОМ

Стаття присвячена актуальній проблемі розвитку інтерпретаційних навичок у процесі роботи з музичним текстом у системі вищої мистецької освіти. Обґрунтовано, що інтерпретація є важливою складовою професійної підготовки музиканта, оскільки передбачає не лише технічне відтворення нотного матеріалу, а й глибоке осмислення змісту твору, його стилістичних особливостей, жанрової природи та авторського задуму. Розкрито сутність поняття «інтерпретаційні навички» як комплексу аналітичних, емоційно-образних, технічних і творчих умінь, що забезпечують художньо цілісне та індивідуалізоване виконання музичного твору. Визначено структурні компоненти інтерпретаційного процесу та охарактеризовано рівні сформованості інтерпретаційних навичок. Особливу увагу приділено ролі творчої уяви, емоційної емпатії, художнього мислення та стилістичного чуття у формуванні індивідуального виконавського стилю. Проаналізовано ефективні методичні підходи до розвитку інтерпретаційних умінь, зокрема аналіз музичного тексту, порівняльне слухання виконавських інтерпретацій, використання імпровізаційних вправ, міждисциплінарних зв'язків та проектної діяльності.

Результати емпіричного дослідження засвідчили, що застосування кейс-методів, творчих завдань і рефлексивного аналізу сприяє розвитку аналітичного мислення, інтерпретаційної самостійності та впевненості у сценічному виконанні. Доведено, що поєднання традиційних та інноваційних педагогічних технологій, зокрема цифрових інструментів, створює ефективні умови для розвитку інтерпретаційного мислення майбутніх виконавців.

Ключові слова: *інтерпретація, музичний текст, інтерпретаційні навички, виконавська майстерність, музична педагогіка*

Постановка проблеми. У сучасному мистецькому просторі інтерпретація музичного тексту є однією з ключових складових професійної підготовки майбутніх виконавців.

Музика як форма художнього мислення вимагає не лише технічного відтворення нотного матеріалу, а й глибокого розуміння його змісту, стилістичних особливостей та авторського задуму. Формування

інтерпретаційних навичок дозволяє музиканту перетворити текст у виразний художній образ, забезпечуючи якісний рівень виконавської майстерності.

Метою статті є аналіз педагогічних умов розвитку інтерпретаційних навичок у роботі з музичним текстом та визначення ефективних методик їх формування.

Завдання дослідження:

- 1.З'ясувати сутність поняття «інтерпретаційні навички» у виконавському мистецтві.
- 2.Визначити основні складові інтерпретаційного процесу.
- 3.Проаналізувати методичні підходи до формування інтерпретаційних навичок у майбутніх музикантів.

Об'єктом дослідження є процес підготовки виконавця у вищій мистецькій освіті, **предметом** – розвиток інтерпретаційних навичок у роботі з музичним текстом.

Виклад основного матеріалу. Інтерпретація музичного твору розглядається як процес осмислення та творчого відтворення музики виконавцем або слухачем, тобто це те, як саме музикант «бачить» і передає твір, додаючи власні емоції, характер і розуміння. З іншого боку інтерпретація музичного твору – це творче осмислення виконавцем змісту музичного тексту, його втілення у звуковій формі відповідно до авторського задуму та особистісного розуміння (Хуа, 2024). У науковій літературі існують різні підходи до визначення цього поняття: від суто аналітичного до емоційно-інтуїтивного. Наприклад, Олег Дзюба (народний артист України, професор кафедри музичного та образотворчого мистецтва Ізмаїльського державного гуманітарного університету) трактує інтерпретацію (Дзюба, 2024) як «характерну тенденцію розвитку сучасного музичного виконавства, музичної освіти, серед яких вирізняється поліхудожній підхід до організації музичної діяльності», а О. Щолокова та інші – «як художнє тлумачення, що поєднує творчу волю виконавця з глибоким аналізом задуму композитора» (Щолокова, Ткач, Сінь, & Чжан, 2025).

Музичний текст, на відміну від літературного, не містить чітко фіксованої інформації – він відкритий до прочитання. Саме тому важливим є здатність виконавця виявити підтекст, драматургію, емоційний посыл твору. Виконавці відрізняються один від одного не тільки своїм голосом, манерою виконання або ступенем володіння технікою. Вони мають різний світогляд і різне художнє мислення. Кожен з них освітлює виконуваний твір світлом свого інтелекту, своєї індивідуальності. У кожному творі є художній образ, і виконавець повинен його розкрити перед слухачем засобами вокалу. Для цього він насамперед повинен знати стиль (сукупність ознак художнього твору, які характеризують мистецтво певного часу, творчого напрямку, ідейного змісту, художньої форми) твору, оточення героя образу, в якій тональності написано твір, в якому ладі, який розмір, ритм, який темп (Реброва, 2023).

Знайшовши головну думку твору, його кульмінацію виконавець розбиває музичний твір на частини, виділяє головну частину і визначає місце кожної частини. Далі знаходить кульмінацію кожної частини, розбиває її на фрази і знаходить логічний наголос. Відповідно до стилю й характеру твору динамічні відтінки в кожному виконуваному творі будуть різні. Цього вимагає правда, характер, побут, оточення образу, який змальовується в творі і вимогам якого виконавець повинен підкорятися. Як у виконавця виникає і формується сценічний образ – точно сказати не можна, але це завжди свідомо праця в складному процесі. Як підкреслював Борис Лятошинський: «Натхнення приходить лише в процесі роботи, а справжня майстерність формується щоденною працею над собою і твором».

В оволодінні образом нема дрібниць, які були б зайві. Засвоївши добре зміст твору, продумавши взаємовідносини героя з кимось або його душевний настрій, відчувши обставини часу й оточення, виконавець може вважати, що він уже досить знайомий з образом, характером особи, про яку він співатиме. Якщо це історичний персонаж, виконавець повинен почитати історичні джерела, щоб яскравіше, ясніше зрозуміти, які риси його характеру, яка поведінка: сумний він чи веселий, красивий чи потворний, поривчастий чи неповороткий тощо.

Творча уява – одне з головних знарядь митця. Уявити – значить побачити ясно й конкретно образ у цілому і в найменших дрібницях(позу, жест, вираз обличчя, колір очей). Проте, щоб правильно змалювати собі зовнішній вигляд людини, треба добре уявляти і її нутро. Роль уяви у створенні сценічних образів велика й значна, вона надає митцеві можливість оволодіти образом і вільно творити на сцені.

Та виконавцеві потрібна ще одна дорогоцінна якість: він мусить бути твердо впевнений в тому, в чому хоче переконати слухача й глядача. Але почуття повинні бути виявлені саме так, як виявив би їх даний образ, - і жест і інтонація повинні відповідати даному персонажеві.

Отже, виконавець весь час повинен себе контролювати, стежачи за тим, щоб були передані почуття, які відчуває не він сам, а відтворюваний ним образ, немовби один виконавець виконує, а другий – внутрішній – підказує: це вірно, а це занадто.

Є ще один важливий елемент творчості: жест. Навіть незначний порух очей, руки, брів повинен бути правдивим, бо його виразність – основа акторської гри. А втім дехто думає, що його завдання – ілюструвати кожне слово якимись особливими, «театральними», не простими рухами.

У молодих виконавців уявлення про жест обмежується уявленням про рух ніг або рук. Вони «махають» руками, притискають їх до грудей, «ламають», піднімають, опускають, відводять ліворуч, праворуч. Такому виконавцеві здається, що він грає дуже добре, а насправді це не гра, а погана, неграмотна дія.

Потрібно навчитися внутрішнього виконання, мисленої роботи: спокійно сидючи або стоячи, уявити собі образ і, мислено виконуючи, бачити його у властивому йому одязі.

Музика і без слів може виражати глибокі людські почуття, мати великий вплив на слухача. Проте деякі виконавці звертають увагу тільки на декламаційну виразність тексту, не використовують усіх своїх вокальних можливостей. Якби вони більше зважали на музику твору, на музичну виразність, то збагатили б не тільки свої вокально-технічні, а й художньо-виконавські можливості. Навіть опора дихання кращає, природне звучання посилюється, реєстри вирівнюються, коли виконавець уважно вникає в музику виконуваного твору.

Розуміння мелодії і змісту твору підносить і музичну виразність виконання. Іноді виконавці, які не мають музичної освіти, зворушують слухачів більше, ніж професіонали. Коли ж у виконавця поєднуються музична культура і глибоке музичне почуття, викликане музичним змістом твору, глибоко емоційне виконання захоплює слухача.

Підсумовуючи вищевикладене можна сказати, що структурними елементами інтерпретації є ритміка, динаміка, агогіка, тембр, артикуляція, що в сукупності формують індивідуальну виконавську концепцію (Шевцова, 2022).

Інтерпретаційні навички – це сукупність професійних умінь, які забезпечують глибоке, усвідомлене та художньо цілісне втілення музичного тексту. До основних їх складових належать (Кузьмічова, 2021):

- аналітичне мислення (здатність до структурування музичного матеріалу);
- стилістичне чуття (розуміння особливостей жанру, епохи, авторського стилю);
- емоційна емпатія (відчуття внутрішнього світу твору);
- технічна підготовка (володіння інструментом чи вокалом для точного втілення ідей);
- творча уява (здатність до інтерпретаційної візуалізації);
- художнє бачення (формування цілісної концепції виконання).

Залежно від рівня виконавської майстерності, можна виділити базові, середні та високорівневі інтерпретаційні навички.

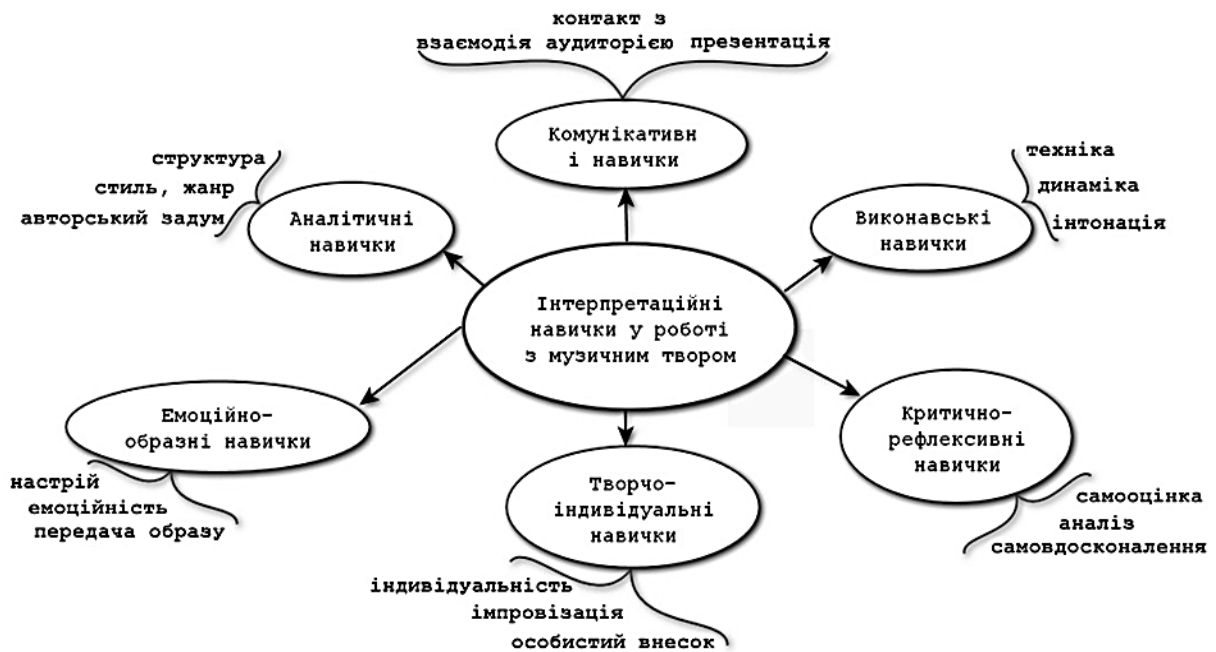

Рис. 1. Схема інтерпретаційних навичок у роботі з музичним твором

Базові інтерпретаційні навички – формуються на початкових етапах музичної освіти. Характеризуються елементарним рівнем розуміння структури музичного твору, здатністю відтворити динаміку, темп та інтонацію за зразком, обмеженим набором інтерпретаційних прийомів. Основний акцент – на технічну грамотність та базове емоційне наповнення.

Середні інтерпретаційні навички – притаманні студентам, які вже мають певний виконавський досвід. Виявляються у здатності до самостійного аналізу твору, вибору інтерпретаційних рішень, використанні стилістично обґрунтованих агогічних та динамічних засобів. Характерною є наявність індивідуального виконавського почерку.

Високорівневі інтерпретаційні навички – проявляються у творчій свободі виконавця, гнучкому володінні засобами музичної виразності, здатності до художньої рефлексії та глибокого стилістичного

осмислення твору. Такий рівень передбачає наявність власної концепції виконання, варіативність інтерпретації та вміння адаптувати її до контексту виконання.

Розвиток інтерпретаційних навичок залежить також від сформованості базових компетенцій, таких як розуміння нотного тексту, слухові навички, технічні вміння, емоційно-виразні навички та аналітичні здібності, що було підтверджено у наукових працях фундаторів сучасної мистецької педагогіки в Україні Олени Щолокової та Олени Отич (Щолокова, 2023; Отич, 2011) та у О. Ребрової (Реброва, 2023).

Розвиток інтерпретаційних навичок передбачає комплексну методичну роботу:

- аналіз музичного тексту: студенти вчать самостійно структурувати твір, виявляти кульмінаційні пункти, логіку розвитку (Шевцова, 2022);
- порівняльна інтерпретація: прослуховування різних виконавських версій твору, їх обговорення;
- імпровізаційні вправи: робота з варіюванням фразування, тембру, динаміки (Кузьмічова, 2021);
- міждисциплінарні зв'язки: залучення знань з історії, літератури, образотворчого мистецтва для глибшого розуміння контексту твору (Реброва, 2023);
- проектна діяльність: створення власної інтерпретаційної концепції з подальшим її захистом (Щолокова, 2023).

Розвиток інтерпретаційних навичок майбутнього музиканта-педагога є складним багаторівневим процесом, що ґрунтується на синергії базових фахових компетенцій. Як зазначає О. Реброва (2023), ефективність формування здатності до інтерпретації безпосередньо залежить від рівня сформованості цілісного комплексу вмінь: глибокого розуміння нотного тексту, розвинених слухових навичок, технічної вправності, а також емоційно-виразних та аналітичних здібностей (Реброва, 2023).

Цей підхід корелює з концепцією О. Щолокової, яка розглядає художню інтерпретацію як фундамент виконавської діяльності. Дослідниця наголошує, що досягнення авторського задуму неможливе без ґрунтовної мистецтвознавчої бази, де аналітичні здібності виступають інструментом дешифрування стилістичних та естетичних параметрів твору (Щолокова, 2023). Водночас, емоційно-виразний аспект інтерпретації тісно пов'язаний із професійною майстерністю, яку О. Отич визначає як прояв творчої індивідуальності вчителя. Згідно з його поглядами, технічні вміння та слуховий самоконтроль є необхідними технологічними засобами, що забезпечують перетворення теоретичного аналізу музичного тексту на живий художній образ у процесі фахової підготовки (Отич, 2011).

Таким чином, інтеграція технічного, когнітивного та емоційного компонентів, обґрунтована у працях зазначених авторів, становить методичну основу для розвитку інтерпретаційної культури сучасного фахівця.

Поєднання традиційних і інноваційних педагогічних методик становить теоретико-методичну основу формування інтерпретаційних навичок. Зокрема, використання цифрових технологій у музичній освіті (Дудай, 2025) розширює можливості аналізу та осмислення музичного матеріалу, забезпечуючи нові інструменти для роботи з інтерпретацією.

Реалізація зазначених підходів відбувається через особистісно орієнтовану організацію педагогічного процесу, яка включає індивідуальні заняття, ансамблеве музикування, концертну практику та використання кейс-методів. Саме така інтеграція форм роботи створює умови для розвитку інтерпретаційного мислення, що було перевірено в ході емпіричного дослідження.

У рамках емпіричного дослідження було проведено спостереження та аналіз того, як виконавці сприймають, відчувають і осмислюють музичні твори. Протягом одного кварталу здійснювалися спостереження за індивідуальними музичними заняттями, організовувалися групові обговорення та проектна діяльність із акцентом на інтерпретаційній складовій.

Кейс 1: Індивідуальна інтерпретаційна стратегія. Виконавиця народної пісні М. Лисенка «Сама ж бо я, сама, як билинка в полі» сформувала власну інтерпретаційну концепцію, спираючись на глибоке емоційно-образне осмислення змісту твору. У її трактуванні відтворено атмосферу сирітського, безрадісного життя героїні: постають довгі, сповнені туги вечори, образ молодого, ще вродливого, але затьмареного пережитим горем обличчя. Таке внутрішнє бачення сприяло знаходженню переконливих інтонацій, відповідним тембрового забарвлення та тонких емоційних відтінків, що забезпечило не лише технічно грамотне, а й художньо виразне виконання.

Кейс 2: Порівняльний аналіз виконавських версій. Під час репетицій народного хору з метою розвитку критичного мислення та здатності до свідомого вибору інтерпретаційних рішень було організовано прослуховування різних зразків української народнопісенної творчості, зокрема хорових обробок Микола Леонтович «Щедрик» і «Дударик», а також твору Данило Крижанівський «Реве та стогне Дніпр широкий». Порівняння різних виконавських інтерпретацій дозволило виявити відмінності у темпі, динаміці, тембровому забарвленні та художньому трактуванні, що сприяло формуванню усвідомленого ставлення до інтерпретації музичного матеріалу та розвитку аналітичного мислення.

Кейс 3: Інтерпретація через імпровізацію. Показовим прикладом є українська народна пісня «Ой у полі криниченька», яка завдяки варіативності та інтонаційній простоті відкриває широкі можливості для творчого переосмислення. У процесі виконання учасники варіювали мелодію, додавали підголоски,

змінювали ритмічну організацію, зберігаючи при цьому стилістичні ознаки народнопісенної традиції. Такий підхід сприяв розвитку інтерпретаційного мислення та здатності до свідомого вибору художніх засобів.

Після завершення спостереження було проведено анкетування, яке виявило, що:

- 87% виконавців зазначили зростання розуміння логіки музичного тексту;
- 72% – підвищення впевненості у сценічній інтерпретації;
- 90% – зацікавленість у продовженні інтерпретаційного аналізу у вільній формі.

Дослідницька практика показує, що ефективність формування інтерпретаційних навичок значно зростає за умов використання міждисциплінарних зв'язків. Залучення знань з історії, літератури та образотворчого мистецтва сприяє глибшому розумінню музичного тексту, що підтверджується результатами дослідження О. Є. Ребрової (Реброва, 2023).

Умілий виконавець здатний вільно, художньо й технічно виражено виконувати твори різних стилів і рівнів складності. Камерний репертуар містить значну кількість творів із глибоким внутрішнім змістом, що відповідають емоційним запитам виконавця. Українська народнопісенна творчість виступає невичерпним джерелом натхнення для композиторів і виконавців.

Важливим є добір репертуару відповідно до вокальних можливостей виконавця: твір не повинен бути ані надмірно складним, ані занадто простим, щоб забезпечити умови для подальшого творчого розвитку.

Робота над текстом – зокрема опрацювання дикції, визначення логічних наголосів – сприяє виявленню смислових і музичних кульмінацій, характеру твору, тембрових відтінків та нюансів. Цей процес вимагає поєднання музичних здібностей і вокально-технічних умінь виконавця.

Вокальною технікою керує музичний слух, тому розвиток творчої уяви та художнього смаку є складовими формування професійного музичного мислення, що становить основу української вокальної школи.

Таким чином, емпіричні результати підтверджують ефективність застосування кейс-методів і творчих завдань у підготовці майбутніх виконавців, а також значущість міждисциплінарного підходу у формуванні інтерпретаційної компетентності.

Список використаних джерел

- Дзюба, О. (2024). Інтерпретація вокального твору у концертно-виконавській парадигмі. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*, 1 (2), 40-49. DOI: <https://doi.org/10.33216/2220-6310/2024-109-2-40-49>
- Дудай, М. (2025). Інтеграція цифрових технологій у професійну підготовку майбутніх учителів музичного мистецтва. *Fine Art and Culture Studies*, 3 (1), 83-92. DOI: <https://doi.org/10.32782/facs-2025-3-1-13>
- Косінська, Н. Л. (2024). Процес інтерпретації пісенного фольклору, як атрибута духовної культури у педагогічній діяльності майбутніх вчителів музичного мистецтва. *Наукові записки [Укр. держ. університету імені Михайла Драгоманова]. Серія: Педагогічні науки*, 213, 349-353. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2024-1-213-349-353>
- Кузьмічова, В. (2021). Формування вокальної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва в класі «Постановка голосу». *Professional Art Education*, 2 (1), 28-34. DOI: <https://doi.org/10.34142/27091805.2021.2.01.04>
- Отич, О. М. (2011). *Розвиток творчої індивідуальності студентів професійно-педагогічних навчальних закладів засобами мистецтва*: монографія. Чернівці: Зелена Буковина.
- Реброва, О. Є. (2023). *Методологія і методи досліджень педагогіки мистецтва*: навч. посіб. (вид. 3-є, перероб., доп.). Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського. Взято з: <http://dspace.pdpu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/18469/1/Rebrova.pdf>
- Хуа, Ц. (2024). Сценічна інтерпретація музичного твору: теоретичний та практичний аспекти. *Музичне мистецтво і культура*, (41), 315-325. DOI: <https://doi.org/10.31723/2524-0447-2024-41-23>
- Щолокова, О. П. (2023). Художньо-педагогічна інтерпретація як методична основа фахової підготовки магістрів музичного мистецтва. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 14 : Теорія і методика мистецької освіти*, 30, 3-10. Взято з <https://enpuirb.udu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/ef5fca25-c625-45f6-8f2c-d927b387215c/content>
- Щолокова, О. П., Ткач, М. М., Сінь, Л., & Чжан, Ю. (2025). Формування інтерпретаційного мислення здобувачів вищої освіти в процесі вокальної підготовки: теоретичний аспект проблеми. *Наукові записки [Укр. держ. університету імені Михайла Драгоманова]. Серія: Педагогічні науки*, 162, 65-74. DOI: <https://doi.org/10.31392/NZ-udu-162.2025.07>
- Шевцова, О. Б. (2022). Музично-виконавська інтерпретація у структурі професійної компетентності майбутнього викладача музичного мистецтва. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*, (204), 284-288. <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2022-1-204-284-288>

References

- Dudai, M. (2025). Intehratsiia tsyfrovyykh tekhnolohii u profesiinu pidhotovku maibutnikh uchyteliv muzychnoho mystetstva [Integration of digital technologies into the professional training of future teachers of musical

- art]. *Fine Art and Culture Studies*, 3 (1), 83-92. DOI: <https://doi.org/10.32782/facs-2025-3-1-13> [in Ukrainian].
- Dziuba, O. (2024). Interpretatsiia vokalnogo tvoruu u kontsertno-vykonavskii paradymii [Interpretation of vocal composition in the concert-performance paradigm]. *Dukhovnist osobystosti: metodolohiia, teoriia i praktyka* [Personality spirituality: methodology, theory and practice], 1 (2), 40-49. DOI: <https://doi.org/10.33216/2220-6310/2024-109-2-40-49> [in Ukrainian].
- Hua, Q. (2024). Stsenichna interpretatsiia muzychnoho tvoruu: teoretychnyi ta praktychnyi aspekty [Stage interpretation of a musical work: theoretical and practical aspects]. *Muzychne mystetstvo i kultura* [Musical Art and Culture], (41), 315-325. DOI: <https://doi.org/10.31723/2524-0447-2024-41-23> [in Ukrainian].
- Kosinska, N. L. (2024). Protses interpretatsii pisennoho folkloru, yak atrybuta dukhovnoi kultury u pedahohichnii diialnosti maibutnikh vchyteliv muzychnoho mystetstva [The process of interpreting song folklore as an attribute of spiritual culture in the pedagogical activity of future teachers of musical art]. *Naukovi zapysky [Ukr. derzh. universytetu imeni Mykhaila Drahomanova]. Serii: Pedahohichni nauky* [Scientific notes [Ukr. state. University named after Mikhail Drahomanov]. Series: Pedagogical Sciences], 213, 349-353. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2024-1-213-349-353> [in Ukrainian].
- Kuzmichova, V. (2021). Formuvannia vokalnoi kompetentnosti maibutnikh uchyteliv muzychnoho mystetstva v klasi "Postanovka holosu" [Formation of vocal competence of future teachers of musical art in the class "Setting the voice"]. *Professional Art Education*, 2 (1), 28-34. DOI: <https://doi.org/10.34142/27091805.2021.2.01.04> [in Ukrainian].
- Otych, O. M. (2011). *Rozvytok tvorchoi indyvidualnosti studentiv profesiino-pedahohichnykh navchalnykh zakladiv zasobamy mystetstva* [Development of creative individuality of students of vocational and pedagogical educational institutions by means of art]: monohrafiia. Chernivtsi: Zelena Bukovyna [in Ukrainian].
- Rebrova, O. Ye. (2023). *Metodolohiia i metody doslidzhen pedahohiky mystetstva* [Methodology and methods of research in the pedagogy of art]: navch. posib. (3rd ed, revised and supplemented). Odesa: PNPU imeni K.D. Ushynskoho. Retrieved from <http://dspace.pdpu.edu.ua/jspsui/bitstream/123456789/18469/1/Rebrova.pdf> [in Ukrainian].
- Shcholokova, O. P. (2023). Khudozhno-pedahohichna interpretatsiia yak metodychna osnova fakhovoi pidhotovky mahistriv muzychnoho mystetstva [Artistic and pedagogical interpretation as a methodological basis for the professional training of masters of musical art]. *Naukovyi chasopys Ukrainskoho derzhavnoho universytetu imeni Mykhaila Drahomanova. Serii 14 : Teoriia i metodyka mystetskoï osvity* [Scientific journal of the Ukrainian State University named after Mikhail Drahomanov. Series 14: Theory and Methodology of Art Education], 30, 3-10. Retrieved from <https://enpuirb.udu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/ef5fca25-c625-45f6-8f2c-d927b387215c/content> [in Ukrainian].
- Shcholokova, O. P., Tkach, M. M., Sin, L., & Chzhan, Yu. (2025). Formuvannia interpretatsiinoho myslennia zdobuvachiv vyshchoi osvity v protsesi vokalnoi pidhotovky: teoretychnyi aspekt problemy [Formation of interpretive thinking of applicants for higher education in the process of vocal training: the theoretical aspect of the problem]. *Naukovi zapysky [Ukr. derzh. universytetu imeni Mykhaila Drahomanova]. Serii: Pedahohichni nauky* [Scientific notes [Ukr. state. University named after Mikhail Drahomanov]. Series: Pedagogical Sciences], 162, 65-74. DOI: <https://doi.org/10.31392/NZ-udu-162.2025.07> [in Ukrainian].
- Shevtsova, O. B. (2022). Musical performance interpretation in the structure of professional competence of the future music teacher. *Scientific Notes. Series: Pedagogical Sciences*, (204), 284-288. <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2022-1-204-284-288>

RUBAN O.

Poltava V. G. Korolenko National Pedagogical University, Ukraine

DEVELOPMENT OF INTERPRETATIVE SKILLS IN WORKING WITH MUSICAL TEXT

The article is devoted to the actual problem of the development of interpretation skills in the process of working with a musical text in the system of higher art education. It is substantiated that interpretation is a key component of a musician's professional training, as it involves not only the technical reproduction of sheet music, but also a deep understanding of the content of the work, its stylistic features, genre nature and author's intention. The study reveals the essence of the concept of "interpretive skills" as an integrative complex of analytical, emotional-figurative, technical and creative skills that ensure an artistically coherent, convincing and individualized performance of a musical work.

The structural components of the interpretation process are defined, including rhythmicity, dynamics, agogic, timbre and articulation, which in interaction form a complete performance concept. The levels of formation of interpretation skills (basic, medium, high) are characterized, each of which reflects the degree of independence, awareness and creative freedom of the performer in working with musical material. Special attention is paid to the role of creative imagination, emotional empathy, artistic thinking and stylistic sense in the formation of an individual performance style.

Effective methodical approaches to the development of interpretation skills are analyzed, in particular, a detailed analysis of a musical text, a comparative listening of different performing interpretations, the use of improvisational exercises, the use of interdisciplinary connections, as well as the implementation of project activities. The significance of

the integration of technical, cognitive and emotional components in the process of professional training of a musician, which ensures the formation of a holistic artistic thinking, is emphasized.

The results of the empirical study proved that the use of case methods, creative tasks and reflective analysis helps to increase the level of understanding of the musical text, the development of analytical thinking, interpretive independence and the formation of confidence in stage performance. It has been proven that the combination of traditional and modern pedagogical technologies, in particular the use of digital tools, creates optimal conditions for the development of interpretive thinking of future performers.

Key words: *interpretation, musical text, interpretive skills, performing mastery, music pedagogy*

Стаття надійшла до редакції 29.03.2026

Стаття прийнята 14.04.2026

Статтю опубліковано 15.05.2026

УДК 616.895.4-057.875

DOI [HTTPS://DOI.ORG/10.33989/2075-146X.2026.37.361874](https://doi.org/10.33989/2075-146X.2026.37.361874)

НАТАЛІЯ САЙКО

ORCID: 0000-0002-8459-6301

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

ОЛЬГА БАЦМАН

ORCID: 0000-0002-9358-4513

Полтавський інститут економіки і права університету «Україна»

КЛІНІКО-ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ДЕПРЕСИВНИХ СТАНІВ У СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ: ДІАГНОСТИКА ТА СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД

У статті досліджено проблему депресивних станів сучасної студентської молоді, яка навчається в умовах соціальної нестабільності, воєнних викликів і високого психоемоційного напруження. Обґрунтовано актуальність вивчення клініко-психологічних особливостей депресивних проявів у здобувачів вищої освіти як важливого напрямку збереження психічного здоров'я студентської молоді.

На основі аналізу вітчизняних і зарубіжних наукових джерел узагальнено сучасні підходи до розуміння депресії, її симптомів і факторів ризику. Встановлено, що депресивні стани проявляються в емоційній, когнітивній, поведінковій, фізіологічній та соціальній сферах функціонування особистості. Основними проявами є пригнічений настрій, тривожність, порушення сну, втома, труднощі концентрації уваги, зниження самооцінки та соціальна ізоляція.

Емпіричне дослідження здійснювалося за допомогою опитувальника PHQ-9 серед студентів двох українських закладів вищої освіти спеціальності «Соціальна робота та консультування». Результати засвідчили поширеність окремих симптомів депресивних станів серед студентської молоді та необхідність посилення профілактичної, консультативної й психолого-педагогічної підтримки в освітньому середовищі.

Особливу увагу приділено соціально-педагогічному супроводу студентів як системі організаційних, діагностичних, профілактичних і корекційно-розвивальних заходів. На прикладі діяльності кафедри соціальної роботи, реабілітації та повоєнної адаптації Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка охарактеризовано ефективні практики підтримки студентської молоді. Доведено, що створення безпечного освітнього середовища та своєчасна психологічна допомога є важливими чинниками профілактики депресивних станів і відновлення психоемоційного благополуччя студентів.

Ключові слова: *депресія, клініко-психологічні прояви, депресивна симптоматика, психологічна підтримка, соціально-педагогічний супровід*

Постановка проблеми. Сучасна студентська молодь навчається у досить складних умовах, які характеризуються нестабільністю, високим рівнем психоемоційного навантаження, ускладненістю професійного зростання, невизначеністю майбутнього. Усе це призводить до виникнення емоційного виснаження, тривоги, апатії, депресивних станів. Депресивні стани можуть мати різні прояви та характеристики, які можуть призвести до психічних розладів: втрата інтересу до соціальної активності, труднощі у міжособистісному спілкуванні, порушення функціонування когнітивної сфери, зниження